

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 6ης Δεκεμβρίου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων – Δασμοί – Φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος – Τέλη επί της μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται στην εθνική επικράτεια και προορίζεται για εξαγωγή – Συμβατότητα αυτής της ρυθμίσεως με την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων»

Στην υπόθεση C-305/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Okresný súd Dunajská Streda (πρωτοβάθμιο δικαστήριο επαρχίας Μπρατισλάβα II, Σλοβακία) με απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Μαΐου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

FENS spol. s r.o.

κατά

Slovenská republika – Úrad pre reguláciu sieťových odvetví,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους T. von Danwitz, πρόεδρο του έβδομου τμήματος, προεδρεύοντα του τέταρτου τμήματος, K. Jürimäe, K. Λυκούργο, E. Juhász (εισηγητή) και C. Vajda, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston

γραμματέας: M. Aleksejev, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 19ης Απριλίου 2018,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η FENS spol. s r. o., εκπροσωπούμενη από τον A. Čižmáriková, advokátka,
- η Σλοβακική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την B. Ricziová,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. K. Bulterman και τον J. Langer,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους M. Wasmeier και A. Tokár,

* Γλώσσα διαδικασίας: η σλοβακική.

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 5ης Ιουλίου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 28 και 30 ΣΛΕΕ.
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της FENS spol. s r.o., εταιρίας περιορισμένης ευθύνης με έδρα τη Σλοβακία, και της Slovenská republika (Σλοβακικής Δημοκρατίας), εκπροσωπούμενης από την Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ρυθμιστική αρχή ενέργειας, στο εξής: ÚRSO), με αντικείμενο τα τέλη επί της παροχής υπηρεσιών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, την καταβολή των οποίων είχε ζητήσει η ÚRSO από την εταιρία την οποία διαδέχθηκε η FENS.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 28, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ορίζει τα εξής:

«Η Ένωση περιλαμβάνει τελωνειακή ένωση που εκτείνεται στο σύνολο των εμπορευματικών συναλλαγών και περιλαμβάνει την απαγόρευση των εισαγωγικών και εξαγωγικών δασμών και όλων των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και την υιοθέτηση κοινού δασμολογίου στις σχέσεις τους με τις τρίτες χώρες.»
- 4 Κατά το άρθρο 30 ΣΛΕΕ:

«Οι εισαγωγικοί και εξαγωγικοί δασμοί ή φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τους δασμούς ταμειευτικού χαρακτήρα.»
- 5 Η οδηγία 2003/54/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της οδηγίας 96/92/EK (ΕΕ 2003, L 176, σ. 37, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 16, σ. 74), περιλαμβάνει το άρθρο 11, με τίτλο «Κατανομή φορτίων και εξισορρόπηση», το οποίο στην παράγραφο 7 προβλέπει τα εξής:

«Οι κανόνες που θεσπίζονται από τους διαχειριστές δικτύων μεταφοράς για την εξισορρόπηση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για τη χρέωση των χρηστών του δικτύου τους λόγω έλλειψης ενεργειακής ισορροπίας, είναι αντικειμενικοί, διαφανείς και αμερόληπτοι. Οι όροι και προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων και των τιμολογίων, για την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών εκ μέρους των διαχειριστών δικτύου μεταφοράς, καταρτίζονται σύμφωνα με μεθοδολογία συμβατή με τις ρυθμίσεις του άρθρου 23 παράγραφος 2, με τρόπο αμερόληπτο που αντικατοπτρίζει το κόστος, και δημοσιεύονται.»

- 6 Η οδηγία 2005/89/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιανουαρίου 2006, περί μέτρων διασφάλισης του εφοδιασμού με ηλεκτρισμό και περί επενδύσεων υποδομής (ΕΕ 2006, L 33, σ. 22), ορίζει στο άρθρο 1, με τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει μέτρα προς διασφάλιση του εφοδιασμού σε ηλεκτρισμό ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρισμού καθώς και:

α) επαρκές επίπεδο παραγωγικής δυναμικότητας·

β) επαρκές επίπεδο εξισορρόπησης προσφοράς και ζήτησης,

και

γ) επαρκές επίπεδο διασύνδεσης μεταξύ των κρατών μελών για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς.

2. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει πλαίσιο εντός του οποίου τα κράτη μέλη καθορίζουν, σχετικά με την ασφάλεια του εφοδιασμού με ηλεκτρισμό, διαφανείς και σταθερές πολιτικές, οι οποίες δεν εισάγουν διακρίσεις και είναι συμβατές με τις απαιτήσεις για μίαν ανταγωνιστική εσωτερική αγορά ηλεκτρισμού.»

- 7 Το άρθρο 5 της οδηγίας αυτής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διατήρηση της ισορροπίας ανάμεσα στην προσφορά και τη ζήτηση», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να διατηρήσουν ισορροπία μεταξύ της ζήτησης ηλεκτρισμού και της υπάρχουσας δυναμικότητας παραγωγής.

Ιδιαίτερα, τα κράτη μέλη:

α) με την επιφύλαξη των ιδιαιτέρων απαιτήσεων των μικρών μεμονωμένων συστημάτων, ενθαρρύνουν τη δημιουργία εθνικού και πανευρωπαϊκού πλαισίου αγοράς χονδρικής που εξασφαλίζει την κατάλληλη κατεύθυνση όσον αφορά τις τιμές για την παραγωγή και την κατανάλωση·

β) απαιτούν από τις επιχειρήσεις εκμετάλλευσης συστημάτων μεταφοράς να μεριμνούν ώστε να υφίσταται για λόγους λειτουργικής εξισορρόπησης, το κατάλληλο επίπεδο εφεδρικής παραγωγικής δυναμικότητας και/ή να λαμβάνουν ισοδύναμα μέτρα βάσει των απαιτήσεων της αγοράς.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα λήψης πρόσθετων μέτρων προκειμένου να πετύχουν τους στόχους αυτούς, όπως:

α) διατάξεις που διευκολύνουν νέα παραγωγική δυναμικότητα και την είσοδο νέων εταιρειών παραγωγής στην αγορά·

β) άρση των εμποδίων στη σύναψη διακοπτόμενων συμβάσεων·

γ) άρση των εμποδίων στη σύναψη συμβάσεων ποικίλης διάρκειας τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους καταναλωτές·

δ) ενθάρρυνση της προώθησης τεχνολογιών διαχείρισης της ζήτησης σε πραγματικό χρόνο, όπως τα προωθημένα συστήματα καταμέτρησης·

ε) ενθάρρυνση μέτρων διατήρησης της ενέργειας·

στ) διαδικασίες προκήρυξης διαγωνισμών ή οποιασδήποτε άλλης ισοδύναμης διαδικασίας υπό όρους διαφάνειας και ισότητας σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας 2003/54/ΕΚ.

3. Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν τα μέτρα που λαμβάνουν με βάση το παρόν άρθρο και εξασφαλίζουν την ευρύτερη δυνατή διανομή τους.»

Το σλοβακικό δίκαιο

- 8 Η Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 317/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou (κανονιστική απόφαση 317/2007 της Κυβερνήσεως της Σλοβακικής Δημοκρατίας περί κανόνων για τη λειτουργία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας), ως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (στο εξής: κανονιστική απόφαση 317/2007), ορίζει στο άρθρο 12, που φέρει τον τίτλο «Προϋποθέσεις παροχής υπηρεσιών δικτύου»:

«1. Οι υπηρεσίες δικτύου παρέχονται από τον διαχειριστή του δικτύου μεταφοράς σύμφωνα με τους τεχνικούς όρους και τις οδηγίες του κέντρου κατανομής της ηλεκτρικής ενέργειας, μέσω των παρεπόμενων υπηρεσιών που αυτός έχει αγοράσει.

2. Εάν ο τελικός καταναλωτής ηλεκτρικής ενέργειας είναι συνδεδεμένος με το δίκτυο μεταφοράς, καταβάλλει στον φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου μεταφοράς το τιμολόγιο για τις υπηρεσίες δικτύου και το τιμολόγιο για τη χρήση του συστήματος, βάσει συμβάσεως μεταφοράς και προσβάσεως στο δίκτυο μεταφοράς.

3. Εάν ο τελικός καταναλωτής ηλεκτρικής ενέργειας δεν είναι συνδεδεμένος με το δίκτυο μεταφοράς, καταβάλλει το τιμολόγιο για τις υπηρεσίες δικτύου και το τιμολόγιο για τη χρήση του συστήματος μέσω του φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου διανομής στο οποίο συνδέεται η εγκατάστασή του κατανάλωσης, βάσει της συμβάσεως διανομής και προσβάσεως στο δίκτυο διανομής.

[...]

9. Η καταβολή επιβαρύνσεως για τις υπηρεσίες δικτύου σε περίπτωση εξαγωγής ηλεκτρικής ενέργειας πραγματοποιείται από τον εξαγωγέα ηλεκτρικής ενέργειας, εκτός αν αποδεικνύει ότι η εξαγόμενη ηλεκτρική ενέργεια είχε εισαχθεί στην καθορισμένη επικράτεια.

10. Η επιβάρυνση για τη χρήση του συστήματος δεν χρεώνεται όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια που προορίζεται για την εξαγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.»

- 9 Κατά το άρθρο 2, στοιχείο α, σημείο 2, του zákona č. 251/2012 Z. Z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (νόμου 251/2012 για την ενέργεια, ο οποίος τροποποίησε και κωδικοποίησε άλλους νόμους), η καθορισμένη επικράτεια είναι το έδαφος της Σλοβακικής Δημοκρατίας εντός του οποίου ο φορέας εκμετάλλευσης ενός δικτύου μεταφοράς ή ο φορέας εκμετάλλευσης ενός δικτύου διανομής υποχρεούται να διασφαλίζει τη μεταφορά ή τη διανομή ηλεκτρικής ενέργειας ή εντός του οποίου ο φορέας εκμετάλλευσης ενός δικτύου μεταφοράς ή ο φορέας εκμετάλλευσης ενός δικτύου διανομής υποχρεούται να διασφαλίζει τη μεταφορά ή τη διανομή φυσικού αερίου.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 10 Η FENS διαδέχθηκε κατά νόμον την Korlea Invest a.s. (στο εξής: Korlea), εταιρία η οποία κηρύχθηκε σε πτώχευση κατά τη διάρκεια της δίκης στο πλαίσιο της οποίας υποβλήθηκε η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.
- 11 Η Korlea είχε λάβει άδεια λειτουργίας ως προμηθευτής στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της Σλοβακίας. Οι δραστηριότητές της περιελάμβαναν την αγορά, την πώληση και την εξαγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Στο πλαίσιο αυτό, η Korlea συνήψε σύμβαση-πλαίσιο για την αγορά και την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας με τη Slovenské elektrárne a.s., σλοβακική εταιρία δραστηριοποιούμενη

στον τομέα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 15 Αυγούστου 2006, καθώς και σειρά μεμονωμένων συμβάσεων προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας. Στις 16 Ιανουαρίου 2008, η Korlea συνήψε με την εταιρία Slovenská elektrizačná prenosová sústava a.s. (στο εξής: SEPS), σλοβακική εταιρία που διαχειρίζεται το εθνικό δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, σύμβαση για τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας δυνάμει της οποίας η τελευταία αυτή εταιρία ανέλαβε την υποχρέωση να διασφαλίζει, για λογαριασμό της Korlea, τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω των γραμμών διασυνδέσεως καθώς και τη διαχείριση και την παροχή υπηρεσιών μεταφοράς. Η σύμβαση μεταφοράς προέβλεπε ότι, για την παροχή υπηρεσιών δικτύων σε περίπτωση εξαγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, η Korlea όφειλε να καταβάλει τέλος υπολογιζόμενο σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 9, της κανονιστικής αποφάσεως 317/2007, εκτός αν αποδείκνυε ότι η εξαγόμενη ηλεκτρική ενέργεια είχε προηγουμένως εισαχθεί στη Σλοβακία.

- 12 Η Korlea κατέβαλε στη SEPS για το τέλος αυτό ποσό 6 815 853,415 ευρώ, για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2008. Το ποσό αυτό υπολογίστηκε σύμφωνα με την απόφαση της ÚRSO της 4ης Δεκεμβρίου 2007.
- 13 Με επιστολή της 13ης Οκτωβρίου 2008, η Korlea ζήτησε από τη SEPS να παύσει να της χρεώνει το εν λόγω τέλος και να της επιστρέψει τα ποσά που είχε ήδη καταβάλει στο πλαίσιο αυτό. Με επιστολή της 30ής Οκτωβρίου 2008, η SEPS απέρριψε την αίτηση αυτή.
- 14 Κατά τη διάρκεια του 2010, η Korlea άσκησε ενώπιον του Okresný súd Bratislava (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου επαρχίας Μπρατισλάβα II, Σλοβακία) αγωγή αποζημιώσεως στρεφόμενη κατά της ÚRSO, υποστηρίζοντας μεταξύ άλλων ότι το επίδικο τέλος συνιστούσε επιβάρυνση ισοδύναμου αποτελέσματος με δασμό. Η ÚRSO υποστήριξε ότι το εν λόγω τέλος δεν ήταν ικανό να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, αλλά ότι αποσκοπούσε στη διασφάλιση της ασφάλειας εφοδιασμού, της αξιοπιστίας και της σταθερότητας του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας της Σλοβακικής Δημοκρατίας, ιδίως κατά την περίοδο πριν από το 2009, έτος κατά το οποίο η σταθερότητα του δικτύου διαταράχθηκε από τη διακοπή της λειτουργίας δύο τμημάτων του πυρηνικού σταθμού ηλεκτροπαραγωγής Jaslovské Bohunice (Σλοβακία). Η ÚRSO ανέφερε επίσης ότι, όταν η σλοβακική αγορά κατέστη εκ νέου σταθερή –ήτοι από την 1η Απριλίου 2009–, έπαυσε πλέον να εφαρμόζει το εν λόγω τέλος.
- 15 Με απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 2011, το ως άνω δικαστήριο απέρριψε την εν λόγω προσφυγή. Η Korlea άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Krajský súd Bratislava (περιφερειακού δικαστηρίου Μπρατισλάβα, Σλοβακία), το οποίο, με απόφαση της 15ης Αυγούστου 2012, εξαφάνισε την απόφαση και ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.
- 16 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Okresný súd Bratislava II (πρωτοβάθμιο δικαστήριο επαρχίας Μπρατισλάβα II) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
«1) Προσκρούει στο άρθρο 30 ΣΛΕΕ εθνική κανονιστική ρύθμιση όπως το άρθρο 12, παράγραφος 9, της [κανονιστικής αποφάσεως αριθ. 317/2007], με το οποίο καθιερώνεται ειδική χρηματική επιβάρυνση για την εξαγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από την επικράτεια της Σλοβακικής Δημοκρατίας, χωρίς να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, της εξαγωγής της ηλεκτρικής ενέργειας από τη σλοβακική επικράτεια προς τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, αφετέρου, της εξαγωγής της από τη σλοβακική επικράτεια προς τρίτες χώρες, για την περίπτωση κατά την οποία ο εξαγωγέας της ηλεκτρικής ενέργειας δεν αποδεικνύει ότι η εξαγόμενη ηλεκτρική ενέργεια έχει εισαχθεί στην επικράτεια της Σλοβακικής Δημοκρατίας, ήτοι χρηματική επιβάρυνση που επιβάλλεται αποκλειστικώς για την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται εντός της επικράτειας της Σλοβακικής Δημοκρατίας και εξάγεται από αυτήν;

- 2) Συνιστά φορολογική επιβάρυνση αποτελέσματος ισοδύναμου με δασμό, κατά την έννοια του άρθρου 28, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, μια χρηματική επιβάρυνση όπως η καθιερούμενη με τη διάταξη του άρθρου 12, παράγραφος 9, της [κανονιστικής αποφάσεως αριθ. 317/2007], ήτοι επιβάρυνση που επιβάλλεται αποκλειστικώς για την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται εντός της Σλοβακικής Δημοκρατίας και συγχρόνως εξάγεται από την επικράτεια αυτής, χωρίς να γίνεται διάκριση μεταξύ της εξαγωγής προς τρίτες χώρες και της εξαγωγής προς τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης;
- 3) Συνάδει εθνική διάταξη όπως αυτή του άρθρου 12, παράγραφος 9, της [κανονιστικής αποφάσεως 317/2007] με την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων η οποία κατοχυρώνεται από το άρθρο 28 ΣΛΕΕ;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 17 Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν τα άρθρα 28 και 30 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε ρύθμιση κράτους μέλους προβλέπουσα χρηματική επιβάρυνση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία πλήττει την ηλεκτρική ενέργεια που εξάγεται προς άλλο κράτος μέλος ή προς τρίτη χώρα μόνον οσάκις η ηλεκτρική ενέργεια έχει παραχθεί στο εθνικό έδαφος.
- 18 Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 9, της κανονιστικής αποφάσεως 317/2007, η καταβολή της επιβάρυνσης για τις υπηρεσίες δικτύου σε περίπτωση εξαγωγής ηλεκτρικής ενέργειας βαρύνει τον εξαγωγέα ηλεκτρικής ενέργειας, εκτός αν αυτός αποδεικνύει ότι η εξαγόμενη ηλεκτρική ενέργεια είχε εισαχθεί στην επικράτεια της Σλοβακίας. Από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει, επίσης, ότι η χρηματική επιβάρυνση την οποία συνιστά η καταβολή αυτή επιβλήθηκε μόνον προσωρινά και ότι έπαυσε να εφαρμόζεται από την 1η Απριλίου 2009.

Επί της δυνατότητας εφαρμογής των άρθρων 28 και 30 ΣΛΕΕ

- 19 Η Ολλανδική και η Σλοβακική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι η περίπτωση περί της οποίας πρόκειται στην κύρια δίκη διέπεται από το παράγωγο δίκαιο. Η πρώτη αναφέρεται σε ορισμένες διατάξεις της οδηγίας 2003/54 και η δεύτερη σε ορισμένες διατάξεις της οδηγίας 2005/89.
- 20 Κατά την Ολλανδική Κυβέρνηση, η επίμαχη χρηματική επιβάρυνση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 11, παράγραφος 7, της οδηγίας 2003/54 το οποίο παρέχει τη δυνατότητα στους διαχειριστές δικτύων να προβλέπουν τη χρέωση των χρηστών του συστήματος μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας σε περίπτωση ελλείψεως ισορροπίας. Η συμβατότητα της επιβαρύνσεως αυτής με το δίκαιο της Ένωσης θα πρέπει, ως εκ τούτου, να εξετασθεί υπό το πρίσμα της ως άνω οδηγίας και όχι του πρωτογενούς δικαίου.
- 21 Η Σλοβακική Κυβέρνηση, εξάλλου, υποστηρίζει ότι το άρθρο 5 της οδηγίας 2005/89 προβλέπει ρητώς ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να μεριμνούν για τη διατήρηση ισορροπίας μεταξύ της ζήτησεως ηλεκτρισμού και της υπάρχουσας δυναμικότητας παραγωγής. Η προσωρινή εισαγωγή της επίμαχης στην κύρια δίκη χρηματικής επιβαρύνσεως, την οποία οφείλουν να καταβάλλουν οι εξαγωγείς οικιακής ηλεκτρικής ενέργειας, ανταποκρίνεται ακριβώς στους σκοπούς που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο.
- 22 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, κάθε εθνικό μέτρο σε τομέα που έχει αποτελέσει αντικείμενο πλήρους εναρμονίσεως σε επίπεδο Ένωσης πρέπει να εκτιμάται υπό το πρίσμα των διατάξεων του μέτρου αυτού εναρμονίσεως και όχι των διατάξεων του πρωτογενούς δικαίου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 1ης Ιουλίου 2014, Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, σκέψη 57 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 23 Επομένως, εν προκειμένω, πρέπει να εξεταστεί αν το άρθρο 11, παράγραφος 7, της οδηγίας 2003/54 και/ή το άρθρο 5 της οδηγίας 2005/89 προέβησαν σε πλήρη εναρμόνιση, τέτοιας φύσεως ώστε να αποκλείεται η εξέταση της συμβατότητας κανονιστικής ρυθμίσεως όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη με τα άρθρα 28 και 30 ΣΛΕΕ.
- 24 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η οδηγία 2003/54, η οποία είχε εφαρμογή κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, συνιστούσε ένα από τα στάδια της προοδευτικής υλοποίησης μιας εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας σε ολόκληρη την Ένωση. Μολονότι συνέβαλε στη δημιουργία μιας τέτοιας αγοράς, εντούτοις δεν ολοκλήρωσε την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Το γεγονός ότι η οδηγία 2003/54 καταργήθηκε με την οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ 2009, L 211, σ. 55), ενισχύει το ως άνω συμπέρασμα.
- 25 Όσον αφορά, ιδίως, το άρθρο 11, παράγραφος 7, της οδηγίας 2003/54, από το ίδιο το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι οι κανόνες για τη χρέωση των χρηστών του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας λόγω ελλείψεως ενεργειακής ισορροπίας πρέπει να είναι αντικειμενικοί, διαφανείς και να μην εισάγουν διακρίσεις. Η διάταξη αυτή περιορίζεται, ως εκ τούτου, στο να καθορίσει το πλαίσιο εντός του οποίου οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς καθορίζουν τις εν λόγω χρεώσεις των οποίων η επιβολή δεν είναι, συνεπώς, πλήρως εναρμονισμένη. Επομένως, τα άρθρα 28 και 30 ΣΛΕΕ πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον εθνικά μέτρα όπως τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης είναι σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης.
- 26 Όσον αφορά την οδηγία 2005/89, αυτή, όπως προκύπτει από το άρθρο της 1, παράγραφος 2, θεσπίζει ένα πλαίσιο εντός του οποίου τα κράτη μέλη καθορίζουν, σχετικά με την ασφάλεια του εφοδιασμού με ηλεκτρισμό, διαφανείς και σταθερές πολιτικές, οι οποίες δεν εισάγουν διακρίσεις και είναι συμβατές με τις απαιτήσεις για μια ανταγωνιστική εσωτερική αγορά ηλεκτρισμού. Το άρθρο 5 της οδηγίας αυτής, το οποίο επικαλείται η Σλοβακική Κυβέρνηση, αναφέρει ότι τα κράτη μέλη «μεριμνούν» για τη λήψη κατάλληλων μέτρων. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι τα κράτη μέλη διατηρούν συναφώς σημαντικό περιθώριο εκτίμησης και ότι η εναρμόνιση στην οποία προέβη η εν λόγω οδηγία δεν έχει εξαντλητικό χαρακτήρα.
- 27 Επομένως, το άρθρο 11, παράγραφος 7, της οδηγίας 2003/54 και το άρθρο 5 της οδηγίας 2005/89 δεν προέβησαν σε πλήρη εναρμόνιση του τομέα τον οποίο διέπουν.
- 28 Κατόπιν των ανωτέρω, επιβάλλεται η ερμηνεία των άρθρων 28 και 30 ΣΛΕΕ.

Επί της υπάρξεως φόρου ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό

- 29 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος με δασμό αποτελεί κάθε χρηματική επιβάρυνση, έστω και ελάχιστη, η οποία επιβάλλεται μονομερώς, ανεξαρτήτως της ονομασίας της και της τεχνικής της, και πλήττει τα εμπορεύματα λόγω της διελεύσεώς τους από σύνορα, όταν δεν αποτελεί δασμό με την κυριολεκτική έννοια του όρου. Αντιθέτως, χρηματική επιβάρυνση που προκύπτει από γενικό καθεστώς εσωτερικών φόρων στους οποίους υπόκεινται συστηματικά, βάσει των ίδιων αντικειμενικών κριτηρίων, κατηγορίες προϊόντων ανεξαρτήτως της προελεύσεως ή του προορισμού τους εμπίπτει στο άρθρο 110 ΣΛΕΕ, το οποίο απαγορεύει τους εσωτερικούς φόρους που ενέχουν διακρίσεις (απόφαση της 14ης Ιουνίου 2018, Lubrizol France, C-39/17, EU:C:2018:438, σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 30 Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζεται, αφενός, ότι οι διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ περί φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος και οι διατάξεις περί εσωτερικών φόρων που ενέχουν δυσμενείς διακρίσεις δεν μπορούν να τύχουν σωρευτικής εφαρμογής, και επομένως μέτρο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 110 ΣΛΕΕ δεν μπορεί, στο σύστημα της εν λόγω

Συνθήκης, να χαρακτηριστεί ως «φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος» (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2014, Orgacom, C-254/13, EU:C:2014:2251, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), και, αφετέρου, ότι το άρθρο 110 ΣΛΕΕ αφορά όχι μόνον τα εισαγόμενα αλλά και τα εξαγόμενα προϊόντα (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 22ας Μαΐου 2003, Freskot, C-355/00, EU:C:2003:298, σκέψη 45 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 31 Μια χρηματική επιβάρυνση δεν μπορεί επίσης να χαρακτηριστεί ως «φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος» εφόσον εισπράττεται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, λόγω ελέγχων διενεργούμενων με σκοπό τη συμμόρφωση προς υποχρεώσεις που επιβάλλει το δίκαιο της Ένωσης ή εφόσον αποτελεί το αντίτιμο υπηρεσίας που παρέχεται πράγματι στην επιχείρηση που οφείλει να την καταβάλει, υπό την προϋπόθεση ότι το ύψος του αντιτίμου αυτού είναι ανάλογο της εν λόγω υπηρεσίας (απόφαση της 14ης Ιουνίου 2018, Lubrizol France, C-39/17, EU:C:2018:438, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 32 Επομένως, πρέπει να εξετασθεί αν η επίμαχη επιβάρυνση πληροί τις προϋποθέσεις του ορισμού της φορολογικής επιβαρύνσεως αποτελέσματος ισοδύναμου με δασμό, όπως αυτός συνάγεται από τα στοιχεία που εκτίθενται στις σκέψεις 29 έως 31 της παρούσας αποφάσεως.
- 33 Συναφώς επισημαίνεται, πρώτον, ότι η επίμαχη επιβάρυνση συνιστά χρηματική επιβάρυνση την οποία έχει επιβάλει μονομερώς κράτος μέλος. Δεδομένου ότι ο σκοπός για τον οποίο επιβάλλεται μια τέτοια επιβάρυνση δεν ασκεί επιρροή, είναι άνευ σημασίας το ότι πρόκειται για χρέωση για ορισμένες υπηρεσίες δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2000, Μιχαηλίδης, C-441/98 και C-442/98, EU:C:2000:479, σκέψη 14 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 34 Δεύτερον, επιβάλλεται να τονιστεί ότι η ηλεκτρική ενέργεια συνιστά εμπόρευμα κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης και ότι μια φορολογική επιβάρυνση που δεν επιβάλλεται σε ένα εμπόρευμα αυτό καθαυτό, αλλά σε μια δραστηριότητα που είναι αναγκαία σε σχέση με το εμπόρευμα αυτό, όπως είναι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, οι υπηρεσίες δικτύων, μπορεί να εμπίπτει στις διατάξεις περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων. Ως εκ τούτου, οσάκις η επιβάρυνση υπολογίζεται επί του αριθμού των μεταφερομένων kW και όχι επί της αποστάσεως της μεταφοράς ή βάσει οποιουδήποτε άλλου κριτηρίου άμεσα συνδεδεμένου με τη μεταφορά, πρέπει να θεωρηθεί ότι πλήττει το εμπόρευμα αυτό καθαυτό (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 17ης Ιουλίου 2008, Essent Netwerk Noord κ.λπ., C-206/06, EU:C:2008:413, σκέψεις 43 και 44 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 35 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεδομένου ότι η επίμαχη επιβάρυνση υπολογίζεται επί του αριθμού των μεταφερομένων kW, πρέπει να θεωρηθεί ότι πλήττει εμπορεύματα.
- 36 Τρίτον, πρέπει να εξακριβωθεί αν η εν λόγω επιβάρυνση πλήττει τα εμπορεύματα αυτά λόγω της διελεύσεως των συνόρων ή αν, αντιθέτως, προκύπτει από ένα γενικό καθεστώς εσωτερικών φόρων στους οποίους υπόκεινται συστηματικά, βάσει των ίδιων αντικειμενικών κριτηρίων, κατηγορίες προϊόντων ανεξαρτήτως της προελεύσεως ή του προορισμού τους.
- 37 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το ουσιώδες χαρακτηριστικό μιας φορολογικής επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος, το οποίο τη διακρίνει γενικώς από έναν εσωτερικό φόρο, έγκειται στο ότι η πρώτη πλήττει αποκλειστικά το προϊόν που διέρχεται από τα σύνορα ακριβώς λόγω του γεγονότος αυτού, ενώ ο δεύτερος πλήττει τόσο τα εισαγόμενα και εξαγόμενα όσο και τα εγχώρια προϊόντα (απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2014, Orgacom, C-254/13, EU:C:2014:2251, σκέψη 28).
- 38 Εν προκειμένω, από τη διατύπωση των υποβληθέντων ερωτημάτων προκύπτει ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη επιβάρυνση πλήττει μόνον την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται στη Σλοβακία και εν συνεχεία εξάγεται. Επομένως, η επιβάρυνση επιβάλλεται λόγω του γεγονότος ότι η ηλεκτρική ενέργεια διέρχεται τα σύνορα.

- 39 Η Σλοβακική Κυβέρνηση υποστηρίζει, ωστόσο, ότι η κανονιστική απόφαση 317/2007 προβλέπει την ίδια επιβάρυνση για την ηλεκτρική ενέργεια που καταναλώνεται στη Σλοβακία, ανεξαρτήτως της προελεύσεως της ηλεκτρικής ενέργειας. Για τον λόγο αυτό, η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται στη Σλοβακία και εν συνεχεία εξάγεται τυγχάνει, στην πραγματικότητα, της ίδιας μεταχειρίσεως με την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται στη Σλοβακία και καταναλώνεται στη χώρα αυτή.
- 40 Εντούτοις, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι οι δύο κατηγορίες ηλεκτρικής ενέργειας υπόκεινται στο ίδιο καθεστώς, πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, για να εντάσσεται στο πλαίσιο γενικού συστήματος «εσωτερικών φόρων», κατά την έννοια του άρθρου 110 ΣΛΕΕ, η υπό εξέταση φορολογική επιβάρυνση πρέπει να βαρύνει το όμοιο εγχώριο ή εξαγόμενο προϊόν με τον ίδιο φόρο στο ίδιο στάδιο εμπορίας, η δε γενεσιουργός αιτία του φόρου πρέπει, και αυτή, να είναι η ίδια για αμφότερα τα προϊόντα (απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2014, Orgacom, C-254/13, EU:C:2014:2251, σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 41 Πάντως, αν και σύμφωνα με τα στοιχεία της Σλοβακικής Κυβέρνησης ο τελικός πελάτης είναι ιδίως αυτός ο οποίος καταβάλλει την επίμαχη χρηματική επιβάρυνση για την ηλεκτρική ενέργεια που καταναλώνεται στη Σλοβακία, εντούτοις, δεν αμφισβητείται ότι, για την ηλεκτρική ενέργεια που εξάγεται, η επιβάρυνση αυτή οφείλεται από τον εξαγωγέα της ηλεκτρικής ενέργειας. Επομένως, η επίμαχη στην κύρια δίκη επιβάρυνση πλήττει την παραγόμενη στη Σλοβακία ηλεκτρική ενέργεια λόγω της καταναλώσεώς της στην εν λόγω χώρα ή, οσάκις αυτή εξάγεται με σκοπό να καταναλωθεί μεταγενέστερα σε άλλη χώρα, λόγω της εξαγωγής της. Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι η χρηματική αυτή επιβάρυνση δεν πλήττει στο ίδιο στάδιο εμπορίας την ηλεκτρική ενέργεια η οποία εξάγεται και εκείνη η οποία καταναλώνεται εντός του εν λόγω κράτους μέλους.
- 42 Τέταρτον, επισημαίνεται ότι από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη χρηματική επιβάρυνση εισπράττεται λόγω ελέγχων διενεργούμενων με σκοπό τη συμμόρφωση προς υποχρεώσεις που επιβάλλει το δίκαιο της Ένωσης ή ότι αποτελεί το αντίτιμο υπηρεσίας που παρέχεται πράγματι στην επιχείρηση, του οποίου το ύψος είναι ανάλογο της εν λόγω υπηρεσίας.
- 43 Συναφώς, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, καίτοι το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι μια επιβάρυνση που συνιστά αμοιβή υπηρεσίας που παρέχεται πραγματικά στον επιχειρηματία ο οποίος οφείλει να καταβάλει την επιβάρυνση αυτή, εφόσον το ποσό της αμοιβής είναι ανάλογο προς την υπηρεσία αυτή, δεν συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό (απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2004, Carbonati Aruani, C-72/03, EU:C:2004:506, σκέψη 31), εντούτοις, γεγονός παραμένει ότι, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας με το σημείο 66 των προτάσεών της, προκειμένου μια επιβάρυνση να μην εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 28 ΣΛΕΕ, η παρασχεθείσα υπηρεσία πρέπει να προσπορίζει στον συγκεκριμένο επιχειρηματία ειδικό και βέβαιο όφελος, δεδομένου ότι ένα όφελος για το δημόσιο συμφέρον είναι υπερβολικά γενικό και αβέβαιο για να θεωρηθεί ως αμοιβή για ειδική ωφέλεια πράγματι παρασχεθείσα (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 1ης Ιουλίου 1969, Επιτροπή κατά Ιταλίας, 24/68, EU:C:1969:29, σκέψη 16, και της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, Επιτροπή κατά Γερμανίας, 18/87, EU:C:1988:453, σκέψη 7).
- 44 Η Σλοβακική Κυβέρνηση, καίτοι ανέφερε με τις γραπτές παρατηρήσεις της ότι η χρηματική αυτή επιβάρυνση εισπράχθηκε για υπηρεσία δικτύου η οποία πράγματι παρασχέθηκε στους εξαγωγείς, εντούτοις ουδόλως τεκμηρίωσε αυτό το τμήμα της επιχειρηματολογίας της με πρόσθετα στοιχεία ικανά να αποδείξουν ότι η επίδικη επιβάρυνση συνιστούσε την αμοιβή για ένα τέτοιο ειδικό και βέβαιο όφελος.
- 45 Εξάλλου, ούτε από τα λοιπά στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει ότι μια χρηματική επιβάρυνση που επιβάλλεται προκειμένου να διατηρηθεί η ισορροπία μεταξύ της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας και της υπάρχουσας δυναμικότητας παραγωγής θα μπορούσε να συνιστά το αντίτιμο για υπηρεσία παρέχουσα ειδικό και βέβαιο όφελος.

- 46 Υπό τις συνθήκες αυτές, μια χρηματική επιβάρυνση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία πλήττει την ηλεκτρική ενέργεια που εξάγεται τόσο προς άλλο, πλην της Σλοβακικής Δημοκρατίας, κράτος μέλος όσο και προς τρίτες χώρες, συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος κατά την έννοια του άρθρου 28 ΣΛΕΕ.
- 47 Η διαπίστωση αυτή ισχύει τόσο για την ηλεκτρική ενέργεια η οποία εξάγεται προς άλλο κράτος μέλος όσο και για εκείνη η οποία εξάγεται προς τρίτες χώρες.
- 48 Συγκεκριμένα, στο μέτρο που μια τέτοια χρηματική επιβάρυνση πλήττει τις εξαγωγές προς άλλα κράτη μέλη, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 28 και 30 ΣΛΕΕ και, στο μέτρο που πλήττει τις εξαγωγές προς τρίτες χώρες, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 28 ΣΛΕΕ.
- 49 Όσον αφορά ειδικότερα τις εξαγωγές προς τρίτες χώρες, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία α' και ε', ΣΛΕΕ, η Ένωση έχει αποκλειστική αρμοδιότητα στον τομέα της τελωνειακής ένωσης και της κοινής εμπορικής πολιτικής και ότι, σύμφωνα με το άρθρο 207, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η κοινή εμπορική πολιτική διαμορφώνεται βάσει ενιαίων αρχών, ιδίως όσον αφορά τις μεταβολές δασμολογικών συντελεστών, καθώς και τη σύναψη δασμολογικών και εμπορικών συμφωνιών σχετικά με τις ανταλλαγές εμπορευμάτων και υπηρεσιών.
- 50 Ωστόσο, ο ομοιόμορφος χαρακτήρας της κοινής εμπορικής πολιτικής θα θιγόταν σοβαρά αν επιτρεπόταν στα κράτη μέλη να επιβάλλουν, μονομερώς, επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμούς επί των εξαγωγών προς τρίτες χώρες.
- 51 Επομένως, όπως επισήμανε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη δεν έχουν αρμοδιότητα να επιβάλλουν μονομερώς επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμούς επί των εξαγωγών σε περίπτωση εξαγωγών προς τρίτες χώρες (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 26ης Οκτωβρίου 1995, Siesse, C-36/94, EU:C:1995:351, σκέψη 17).

Επί της ενδεχόμενης δικαιολογήσεως της εν λόγω επιβαρύνσεως κατά την εξαγωγή

- 52 Η Ολλανδική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο σκοπός της διασφάλισης της ασφάλειας του εφοδιασμού συνιστά, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο με την απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 2013, Essent κ.λπ. (C-105/12 έως C-107/12, EU:C:2013:677, σκέψη 59 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος.
- 53 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, η απαγόρευση την οποία επιβάλλει το άρθρο 28 ΣΛΕΕ έχει γενικό και απόλυτο χαρακτήρα (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2000, Μιχαηλίδης, C-441/98 και C-442/98, EU:C:2000:479, σκέψη 14 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Η Συνθήκη ΛΕΕ δεν προβλέπει παρεκκλίσεις και το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι από τη σαφήνεια, την αυστηρή διατύπωση και την ανεπιφύλακτη έκταση εφαρμογής των διατάξεων του πρωτογενούς δικαίου προκύπτει ότι η απαγόρευση των δασμών συνιστά ουσιώδη κανόνα και ότι, κατά συνέπεια, κάθε ενδεχόμενη εξαίρεση πρέπει να προβλέπεται σαφώς. Το Δικαστήριο έχει επίσης διευκρινίσει ότι η έννοια της «επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό» αποτελεί το αναγκαίο συμπλήρωμα του γενικού κανόνα περί απαγορεύσεως των δασμών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 1962, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου και Βελγίου, 2/62 και 3/62, EU:C:1962:45, σ. 802).
- 54 Το Δικαστήριο έχει, επίσης, κρίνει ότι οι παρεκκλίσεις από τα άρθρα 34 και 35 ΣΛΕΕ που προβλέπονται στο άρθρο 36 ΣΛΕΕ δεν μπορούν να εφαρμοστούν, κατ' αναλογία, στο πλαίσιο των δασμών και των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 1968, Επιτροπή κατά Ιταλίας, 7/68, EU:C:1968:51, σ. 807).

- 55 Οι παρατηρήσεις αυτές ισχύουν τόσο για την απαγόρευση των επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό κατά την εξαγωγή προς άλλα κράτη μέλη όσο και για την απαγόρευση τέτοιων επιβαρύνσεων κατά την εξαγωγή προς τρίτες χώρες.
- 56 Κατά συνέπεια, καθόσον η επίμαχη χρηματική επιβάρυνση πρέπει να χαρακτηριστεί ως φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό, αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί δικαιολογημένη.
- 57 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα άρθρα 28 και 30 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε ρύθμιση κράτους μέλους προβλέπουσα χρηματική επιβάρυνση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία πλήττει την ηλεκτρική ενέργεια που εξάγεται προς άλλο κράτος μέλος ή προς τρίτη χώρα μόνον οσάκις η ηλεκτρική ενέργεια έχει παραχθεί στο εθνικό έδαφος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 58 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

Τα άρθρα 28 και 30 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε ρύθμιση κράτους μέλους προβλέπουσα χρηματική επιβάρυνση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία πλήττει την ηλεκτρική ενέργεια που εξάγεται προς άλλο κράτος μέλος ή προς τρίτη χώρα μόνον οσάκις η ηλεκτρική ενέργεια έχει παραχθεί στο εθνικό έδαφος.

(υπογραφές)